

DUTCH A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 10 May 2004 (afternoon)

Lundi 10 mai 2004 (après-midi)

Lunes 10 de mayo de 2004 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Schrijf een commentaar bij een van de volgende teksten:

1. (a)

Die dingen stonden in het Babyboek dat vader en moeder over mij bijhielden: mijn wekelijkse toename in lengte en gewicht, mijn eerste lachje, stapje en woordje, al mijn vorderingen van pasgeborene tot kleuter schreven ze er beurtelings in. Ik heb dat boek als kind meer dan eens in handen gehad, maar nu is het verdwenen.

5 Mijn laatste vroegste herinnering is aan licht. Vader tilde me op naar het lampje dat hij voor me had gemaakt. Het was een lantarentje met drie triplex wandjes waarin Bruintje Beer, Wim Das en Freddy Snuit waren uitgespaard en met doorschijnend gekleurd papier beplakt. Zo op vaders schouder zat ik juist ter hoogte van dat stralende wonderding; ik wou het beetpakken, ik stak mijn handen ernaar uit, en daar breekt de herinnering af.

10 Herinnering?

Ik herinner me er niets meer van. Alles wat er rest van die kindertijd zijn woorden. De beelden die ik nu nog voor me kan zien, worden opgeroepen door de woorden. “Ik” is de mens die uit het kind van toen is opgegroeid en tegen beter weten in zichzelf nog zoekt in dat kind; “nu” is nu ik bijna vijftig ben, bijna zo oud als moeder ooit geworden is en voor de 15 derde* en laatste keer bij het begin begin. Maar ook de eerste keer dat ik dat deed, toen ik nog niet half zo oud was als nu en nog maar nauwelijks geen kind meer, toen was wat ik schreef al een bezwering in woorden.

20 En toen kon ik toch nog vragen en ik wilde ook vragen; ik schreef wat ik toen schreef voor vader, maar heb het hem nooit laten lezen. Ik was tweeëntwintig en ging naar Parijs toen ik dat op papier had; ik gaf alles op wat ik had, mijn vrienden, mijn studie, ik liet vader weten dat ik nu minstens een heel jaar lang niets meer van hem wilde zien of horen. Wat 25 voorbij was, was voorbij, een nieuwe tijd begon.

Dat dacht ik, en het was ook zo, in de zeer beperkte zin waarin zoiets waar kan zijn. Lang duurde het niet of ik werd verteerd door heimwee naar wat ik nooit had gehad en lang 25 duurde het daarna niet of het was mijn eigen schuld geworden dat ik het nooit zou krijgen. Thijs en ik zouden vaders en moeders leven beter overdoen, had ik gedacht toen ik naar Parijs ging met de doormidden geknipte foto van ons tweeën op de Dam in mijn koffer. En die gedachte heeft zich gewroken, zoals dat gaat met een noodlot waar men in zijn onwetendheid mee speelt.

30 Ik ging weg uit Parijs, naar Milaan. In Parijs liet ik niets achter, behalve een mislukking zo volslagen dat ik geloofde, dat die een ander mens van me had gemaakt. Het leek me niet onbillijk als ik met de rest van mijn leven, voor wat ik nu had aangericht, zou moeten betalen. Ik nam al mijn voorzorgen om die fout nooit meer te maken; alsof de fout niet juist 35 school in het geloof dat ik hem kon vermijden, en het kwaad dat je door de deur verjaagt, niet terugkomt door de ramen. Maar ik geloofde nog, of weer, dat ik mijn leven met woord en daad kon besturen, legde een steen op het verleden en ging naar Milaan in een nieuwe huid. En binnen de kortste keren was ook dat spelletje werkelijkheid geworden: inderdaad, ik was een ander, maar natuurlijk ook precies dezelfde en had me opnieuw aan gevoelens waar ik geen recht op had vergrepen.

40 Het verschil was dat ik nu niet meer kon vluchten. Ik begon langzamerhand een beter inzicht te krijgen in de reële macht van woorden, die een eigen voorgevormde werkelijkheid meebrengen, al zal geen mens ooit de illusie opgeven dat hij de werkelijkheid met woorden naar zijn hand kan zetten. Illusie die trouwens door de feiten bevestigd wordt, voor de prijs van de illusie.

Uit: Frida Vogels, *De harde kern* (1994)

---

* Dit is deel 3 van een cyclus geschreven door Frida Vogels

1. (b)

Is dit Recht?

Recht? Zijn wij niet levend vastgelegd
met nageaapte apenwoorden?
Een klevend veld van wat behoorde
voorgespeeld en nagezegd?

5 Met de vrijheid die ik heb
het zoemen te verstaan van vliegen
hoor ik ze over vrijheid liegen
want ik deel hun spinnenweb.

10 Heil hommel die het was gelukt
met hier en daar nog vastgekleefde
dijtjes, die aan het web ontruk
wegvloog en nog een uurtje leefde.

Vaarwel hommel, met mijn dank
voor deze beeldspraak, ook al mank.

15 Waarom dan heb ik dit geschreven?
Ik werd weer door het rijm gedreven
en regels door het rijm gedwongen
om te worden her-, herzongen
20 tonen de waarheid wordt bepaald
door onzin als die zich herhaalt.

25 Zo zoeken mensen veiligheid
elk met een eigen mensenrecht
en van hun tijdelijkheid bevrijd
door wat ook maar in korte tijd
meer dan eenmaal wordt gezegd.

30 Voortwentelende van verdriet
hoort men mensen de refreinen
van kerkliederen over dreinen
driemaal, scheepsrecht, anders niet
gaat men op gedachtenroof
en zo zachte kinderbreinen
worden door bijgeloof verkracht.

35 Kinderen, daar gaat het om
want wij volwassenen zijn te dom.

Recht? Vals want oud geprevel kan ze
niet redden, ook zij spreken slecht.
Houd van ze. Houd verschrikkelijk van ze.
Misschien komt alles dan terecht.

Leo Vroman, *Is dit recht mijn lief?* (1998)